

Saatja: <advokatuur@advokatuur.ee>

Saadetud: 17.03.2025 14:33

Adressaat: <"info@justdigi.ee">

Teema: 1-9/25/183-1 Üleskutse arvamuse avaldamiseks äriühingute kestlikkusosalase hoolsuskohustuse direktiivi muutmise kohta: vastuskiri

Tähelepanu! Tegemist on välisvõrgust saabunud kirjaga. Tundmatu saatja korral palume linke ja faile mitte avada. Lugupeetud Justiits- ja Digiministeerium

Edastame teile tagasiside üleskutsele arvamuse avaldamiseks äriühingute kestlikkusosalase hoolsuskohustuse direktiivi muutmise menetluses. Seoses napi aja ning arvamuste vähesusega ei kujunda advokatuur ühtest ametlikku seisukohta, kuid edastame teile teemaga kursis oleva vandeadvokaat Annika Vaiti seisukohad, kes on valmis ka täiendavalt kaasa mõtlema ja panustama.

- Arvestades Ukrainas toimuvat sõda ja sellega kaasnevaid mõjusid (sh sellega kaasnevad ilmselgelt vajadust panustada kõigil EL liikmesriikidel võimalikult palju riigikaitssesse nii siseriiklikult kui Ukraina toetamiseks) on Omnibus I paketi idee tervikuna väga loogiline ja vajalik samm. Seda eriti arvestades viimase aja USA tegevusega kaasnevad täiendavad ebakindlust nii Ukraina toetamise jätkamise kui ka majanduslikust aspektist (sh tollimaksud ja üldine ebakindlus USA järgmiste sammude osas).

- ESG põhiprintsiibid on tänapäevases äritegevuses loomulikud ja kindlasti ka vajalikud, kuid neid võib järgida ka vabatahtlikult ning jätkusuutlikule tegevusele orienteeritud ettevõtjad seda tegelikult ka teevad. Koostades näiteks kontsernide või ühingute siseseid eetika koodekseid, jätkusuutlikusse reegleid, kehtestades läbipaistavaid ja mittediskrimineerivaid palgasüsteeme, viies läbi vabatahtlikke sisekontrolle ja auditeid, analüüsides süstemaatiliselt ettevõtte kõige olulisemaid näitajaid jne. Tark ettevõtja kaardistab vabatahtlikult kõige suuremad riskid ning töötab välja nende maandamise plaanid sõltumata sellest, kas selleks seaduse tasandil kohustus tuleb või mitte. See on osa igapäevasest jätkusuutlikust juhtimisest. Seda lihtsalt ei tehta nii suures mahus nagu kehtiv EL regulatsioon ette näeb ning ei kajastata eraldi raportina.

- Just liiga suur andmete kogumise, analüüsimise/mõõtmise ja raporteerimise maht on selles valdkonnas kehtiva EL regulatsiooni suurimaks probleemiks. Kehtiva regulatsiooni eesmärk ise on vaieldamatult õige, kuid on küsitav, kas ettevõtjatele niivõrd suure halduskoormuse panemine mitte ei lähe ise seatud eesmärgiga vastuollu ehk siis ei tööta tegelikult jätkusuutlikkuse põhimõttele vastu. Kui ettevõtja peab kulutama väga suure osa ressursist andmete kogumisele, mõõtmisele/hindamisele ja raportite koostamisele, jääb selle võrra vähem ressursi innovatsiooni, efektiivsuse tõstmisesse ja igapäevasesse põhitegevusse panustamiseks, ja see võib pikas perspektiivis jätkusuutlikkusele vägagi negatiivselt mõjuda. Seda enam, et kehtiv regulatsioon sisaldab palju nn kabinetis välja töötatud lahendusi, mis ei arvesta päris elu ning senini puuduvad ka piisavalt ühtsed ja selged juhised mõõtmiste ja hindamiste teostamiseks. Seega peavad küll suuremad ettevõtjad andmeid koguma, mõõtma ja raporteerima, kuid lõpptulemused ei pruugi tegelikult elus olla tegelikult võrreldavadki. Ebaselguse ja ebakindluse üle selles osas on kurtnud kõik ESG praktikud ja audiitorid, kellega on olnud kokkupuudet.

- Kuivõrd Omnibus I paketi raames tehtud muudatusettepanekud, mis puudutavad CSDDD-d, on suunatud halduskoormuse vähendamisele, on need väga tervitatavad. Seda tänu tähtaegade edasilükkamisele, kohustatud

isikute ringi vähendamise ja nõuete mahu vähendamisele. See annab ettevõtjatele rohkem aega regulatiivsete nõuete täitmiseks ettevalmistamiseks (mh leidmaks sobivaid tehnilisi abivahendeid, palkamaks ESG spetsialiste, töötajate koolitamiseks jne). Samuti vähendab ettevõtjate halduslikku ning finantsilist koormust, mis omakorda avaldab positiivset mõju liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsivõimele, soodustades investeringuid ja innovatsiooni, ja võimaldab rohkem panustada riigikaitse valdkondadesse.

- Omnibus I paketi raames tehtud CSDDD muudatused on täielikult kooskõlas ka Eestis oluliseks poliitiliseks eesmärgiks seatud nn ülereguleerimise vähendamise/vältimise ja ettevõtluskeskkonna lihtsustamise põhimõtetega, kuna need aitavad mh:

* Vähendada ettevõtjate regulatiivset ja finantsilist koormust ning jätta rohkem võimalusi oma äritegevuse arendamiseks.

* Tagada, et regulatsioonide rakendamine oleks sujuvam, ühetaolisem ja eesmärgipärasem, mis toetab Eesti ettevõtlusmaastiku arengut.

* Vähendada tarbetuid haldusprotseesse ja riigi halduskoormust, mis aitaksid tõsta Eesti kui investeerimissõbraliku riigi mainet.

- Kuigi direktiivi muudatused on positiivsed ja väga tervitatavad ning on mõistetav, et praeguses olukorras on Euroopale väga vajalik need võimalikult kiiresti kehtestada, ei tasuks siiski Omanibus I pakti kehtestamisega ESG valdkonna regulatiivnõuete ülevaatamist lõpetada. Samuti tasuks kaaluda, kas õiguskindluse ja-selguse mõttes ei oleks mõistlik tähtaegu planeeritust pikemalt edasi lükata. Seda eelkõige praeguse ebaselge olukorra tõttu, mille puhul ei saa välistada, et võib tegelikult juba nt aasta või poole aasta pärast selguda, et tegelikult oleks võinud tähtaegu rohkem edasi lükata (nt Ukraina sõja jätkudes, kui USA lõpetab Ukraina toetamise vms). Sellises olukorras ei ole lihtsalt eluliselt mahukate ESG raportite koostamine mõistlik koht ressursi kulutamiseks. Kui aga siis teha uus tähtaegade edasilükkamine, on piisavalt kohusetundlikud ettevõtjad tegelikult vähemalt osa tööst tõenäoliselt juba ära teinud ning pidev muudatuste tegemine teeb majanduskeskkonna ka põhjendamatult ebaselgeks. Seepärast tasuks kindlasti kaaluda koheselt pikemate tähtaegade seadmist.

- Teiseks tasuks pärast kiireloomuliste muudatuste tegemist allesjäänud ettevõtjate kohustuste ja kogutavate andmete maht siiski veelkord üle vaadata. Lõpptulemus peaks olema võimalikult kompaktne ning keskenduma vaid iga ettevõtja spetsiifikat arvestades kõige olulisemale. Andmete mõõtmine ja hindamine tuleks ülesse ehitada selliselt, et kogutavate andmete pinnalt tehtavad mõõtmised ja hinnangud oleksid eluliselt ka ühetaolised ehk siis viiksid tulemuseni, kus erinevate ettevõtjate lõpptulemused oleksid päriselt ka eluliselt võrreldavad. Praktikute sõnul see täna selliselt ei ole. Palju on nn halli ala, kus iga ettevõtja saab valida enda sobivama mõõtmise vahendi ja viisi, mistõttu eluliselt ei pruugi tegelikult lõpptulemused võrreldavad olla. Eeltoodu eeldab kindlasti lisaks nõuete mahu vähendamisele ka selgitavate juhendite koostamist, millest praegu praktikud puudust tunnevad. Kuivõrd eeltoodule kulub paratamatult aega, oleks seda enam mõistlikum tähtajad juba praegu pikemalt edasi lükata.

Lugupidamisega

Merit Aavekukk-Tamm

jurist

Eesti Advokatuur